

080322 Påsknatten Henrik Glamsjö

I natt firar vi Jesu uppståndelse. Vi har tänt påskljuset och det sprider sina strålar över kyrkan, mörkret viker för Kristi ljus. Som en reflex av det ljuset bär vi små ljus i händerna. Också vi bär också Kristi ljus inom oss, också i vårt eget mörker lyser mörkret. Detta ljus har makten att besegra ett aldrig så djupt mörker.

För somliga kan ljuset verka onåbart, obeskrivligt långt borta. Jag har med en grupp konfirmander och ytterligare några ledare under stilla veckan, som nu ligger bakom oss, besökt en plats på jorden som har varit en sådan plats av ogenomträngligt, kompakt mörker.

Vi besökte koncentrationslägret Stutthof som ligger utanför Gdansk i norra Polen. Det var det första koncentrationslägret utanför Tyskland. I ömsom hagel och ömsom solsken gick vi igenom barackerna där judar, polacker, oliktankare av alla slag: katolska präster, Jehovas vittnen och homosexuella, och också några få svenskar, levde under vidriga förhållanden.

Ingen lyckades fly från Stutthof, en del överlevde men de flesta lämnade genom gaskammaren som rymde 50 personer åt gången. Män, kvinnor och barn. Därefter kremerades kropparna i tre krematorieugnar, eller begravdes i massgravar i skogen. Det är en obegriplig ondska som mötte oss. Trots alla år som gått kan man nästan fortfarande höra Israels barn ropa: fanns det inga gravar i Egypten, varför har vi förts hit bara för att dö?

Där framför ugnarna ägnade vi en tyst stund för Stutthofs alla 65 000 offer. Det var vad vi kunde ge, en tyst stund i bön. Men inte ens Matteusevangeliets jordbävning skulle kunna motsvara känslorna inför denna dödens och hopplöshetens plats.

Det låter som ett hån att tala om hoppets ljus på en sådan plats. Var fanns Gud när man bokstavligen gjorde tvålv av människors kroppar? Under åren efter kriget formulerades också den teologi som heter: Gud-är-död-teologin. Man sade: det kan inte finnas någon Gud när detta sker.

Samma fråga måste ha funnits hos lärjungarna när de sett Jesus torteras för att till sist under omänskligt lidande spikas upp på korset och sedan dö. Hade allt varit meningslöst. Var det rike, det gudomliga ljus Jesus hade predikat bara tomt prat. Nu var han död. Kvar fanns bara kroppen hastigt lindad i linnebindlar dömd till förgängelsen och förruttnelsen. För han kan väl inte har varit den han sade sig vara: Guds son, själv Gud. En Gud väl inte dö! Och en människa kan väl inte uppstå? Eller?

När vi vandrade genom lägret fanns det montrar och utställningar på vägen. En sådan monter innehöll bilder, teckningar, gravyrer och små leksaker. Enkla saker gjorda av det som fanns att tillgå i lägret. Dess gjordes av fångar och smugglades till de barn, framför allt judiska barn, som också hölls i lägret.

Guiden uppehöll sig en stund vid denna monter och gav två förklaringar till varför dessa saker tillverkades. Den första är självklar: genom att sysselsätta sig med något kunde de glömma eländet runt om dem. Den andra var, som guiden sade, mer filosofisk eller teologisk: genom att göra dessa bilder och små konstverk bevisade fångarna att människans händer är skapade för att skapa, göra vackra saker, inte för att döda. De visade också enligt guiden på att hoppet, kärleken och medmänskligheten fanns också här i lägret, trots

avskryvda förhållanden och trots att de såg sina medfångar mördas av likgiltiga vakter eller föras bort till gaskammaren.

Vi bär hoppet inom oss därför att Gud har lagt det där, djup inne i oss. De flesta fångarna överlevde inte Stutthof och ändå har vi kvar bilderna som ett vittnesbörd över människans obändiga, okuvliga hopp. Guiden vi hade med oss uttryckte det tydligt: vi kunde överge hoppet om friheten. Han viste eftersom han själv som tonåring hade suttit lägret i 12 månader.

I natt har vi fått följa en resa från mörker till ljus. Den började med skapelsen där vi såg den värld och den tanke Gud hade från början: en tillvaro helt genomlyst av Guds skapelseljus. Vi har fått följa historien fram via Röda havet, profeternas budskap med en Gud som inte överger en Gud och Fader som så fullt har delat vår tillvaro också i den djupaste förnedring, ja också i koncentrationslägren fanns han med och led med dem som led. Han har blivit som vi, han har delat vårt liv, ditt och mitt liv, som människa i Jesus Kristus.

Vi tror på en Gud som så totalt har solidariserat sig med oss människor att han till sist också dog tortyrdöden på korset. För att ge oss hoppet om att vi åter skall omfamnas av hans gudomliga och eviga ljus har han besekrat döden när han i påsknatten krossade döden och mörkret och uppstod från det döda.

När de båda Maria kom till graven såg de det de hade hoppats men kanske inte vågat tro: kroppen låg inte längre i graven, där fanns bara de bindlar som inte kunde hålla honom kvar.

Jesus är grunden för hoppet vi bär. Jesus Kristus själv är vägen till det liv som inte kan dö, hur kompakt mörkret än är runt om oss.

I gemenskap med alla lidande, alla döende, med alla de som hör till Guds Kyrka får vi inatt ta emot det ljuset som strålar från Jesu grav och in i våra hjärtan och som i natt sprider sin strålar här i Olaus Petri kyrka, det ljus som ger oss ett hopp för morgondagen och evigheten.